

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః  
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః  
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ చతుర్నవతితమః సర్గః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

## ॥ చతుర్నవతితమః సర్గః ॥

కుశలవకర్తృకం రామాయణకావ్యగానం శ్రీరామేణ తస్య సభాయాం  
శ్రవణం

తౌ రజన్యాం ప్రభాతాయాం స్నాతౌ హుతహుతాశనౌ |  
యథోక్తమృషిణా పూర్వం సర్వం తత్రోపగాయతాం || 7.94.1 ||

తాం స శుశ్రావ కాకుత్స్థః పూర్వాచార్యవినిర్మితాం |  
అపూర్వాం పార్యజాతిం చ గేయేన సమలంకృతాం || 7.94.2 ||

ప్రమాణైర్బహుభిర్బద్ధాం తంత్రీలయసమన్వితాం |  
బాలాభ్యాం రాఘవః శ్రుత్వా కౌతూహలపరోఽభవత్ || 7.94.3 ||

అథ కర్మాంతరే రాజా సమాహూయ మహామునీన్ |  
పార్థివాంశ్చ నరవ్యాఘ్రః పండితాన్ నైగమాంస్తథా || 7.94.4 ||

పౌరాణికాఞ్శబ్దవిదో యే వృద్ధాశ్చ ద్విజాతయః |  
స్వరాణాం లక్షణజ్ఞాంశ్చ ఉత్సుకాన్ ద్విజసత్తమాన్ || 7.94.5 ||

లక్షణజ్ఞాంశ్చ గాంధర్వాన్ నైగమాంశ్చ విశేషతః |  
పాదాక్షరసమాసజ్ఞాంశ్చందఃసు పరినిష్ఠితాన్ || 7.94.6 ||

కలామాత్రావిశేషజ్ఞాంజ్యోతిషే చ పరం గతాన్ |  
క్రియాకల్పవిదశ్చైవ తథా కార్యవిశారదాన్ || 7.94.7 ||

భాషాజ్ఞానింగితజ్ఞాంశ్చ నైగమాంశ్చాప్యశేషతః |  
హేతూపచారకుశలాన్ హైతుకాంశ్చ బహుశ్రుతాన్ || 7.94.8 ||

ఛందోవిదః పురాణజ్ఞాన్ వైదికాన్ ద్విజసత్తమాన్ |  
చిత్రజ్ఞాన్ వృత్తసూత్రజ్ఞాన్ గీతనృత్యవిశారదాన్ || 7.94.9 ||

శాస్త్రజ్ఞాన్ నీతినిపుణాన్ వేదాంతార్థప్రబోధకాన్ |  
ఏతాన్ సర్వాన్ సమానీయ గాతారౌ సమవేశయత్ || 7.94.10 ||

తేషాం సంవదతాం తత్ర శ్రోతృణాం హర్షవర్ధనం |  
గేయం ప్రచక్రతుస్తత్ర తామభౌ మునిదారకౌ || 7.94.11 ||

తతః ప్రవృత్తం మధురం గాంధర్వమతిమానుషం |  
న చ తృప్తిం యయుః సర్వే శ్రోతారౌ గేయసంపదా || 7.94.12 ||

హృష్టా మునిగణాః సర్వే పార్థివాశ్చ మహౌజసః |  
పిబంత ఇవ చక్షుర్భిః పశ్యంతి స్మ ముహుర్ముహుః || 7.94.13 ||

ఊచుః పరస్పరం చేదం సర్వ ఏవ సమాహితాః |  
ఉభౌ రామస్య సదృశౌ బింబాద్ బింబమివోత్థితౌ || 7.94.14 ||

జటిలౌ యది న స్యాతాం న వల్కలధరౌ యది |  
విశేషం నాధిగచ్ఛామౌ గాయతో రాఘవస్య చ || 7.94.15 ||

ఏవం ప్రభాషమాణేషు పౌరజానపదేషు చ |  
ప్రవృత్తమాదితః పూర్వసర్గం నారదదర్శితం || 7.94.16 ||

తతః ప్రభృతి సర్గాశ్చ యావద్ వింశత్యగాయతాం |  
తతోఽపరాహ్నాసమయే రాఘవః సమభాషత || 7.94.17 ||

శ్రుత్వా వింశతిసర్గాంస్తాన్ భ్రాతరం భ్రాతృవత్సలః |  
అష్టాదశ సహస్రాణి సువర్ణస్య మహాత్మనోః || 7.94.18 ||

ప్రయచ్ఛ శీఘ్రం కాకుత్స్థ యదన్యదభికాంక్షితం |  
దదౌ స శీఘ్రం కాకుత్స్థో బాలయోర్వై పృథక్ పృథక్ || 7.94.19 ||

దీయమానం సువర్ణం తు నాగృష్ణీతాం కుశీలవౌ |  
ఊచతుశ్చ మహాత్మానౌ కిమనేనేతి విస్మితౌ || 7.94.20 ||

వన్యేన ఫలమూలేన నిరతౌ వనవాసినౌ |  
సువర్ణేన హిరణ్యేన కిం కరిష్యావహే వనే || 7.94.21 ||

తథా తయోః ప్రబ్రువతోః కౌతూహలసమన్వితాః |  
శ్రోతారశ్చైవ రామశ్చ సర్వ ఏవ సువిస్మితాః || 7.94.22 ||

తస్య చైవాగమం రామః కావ్యస్య శ్రోతుముత్సుకః |  
పప్రచ్ఛ తౌ మహాతేజాస్తావభౌ మునిదారకౌ || 7.94.23 ||

కింప్రమాణమిదం కావ్యం కా ప్రతిష్ఠా మహాత్మనః |  
కర్తా కావ్యస్య మహతః క్వ చాసౌ మునిపుంగవః || 7.94.24 ||

పృచ్ఛంతం రాఘవం వాక్యమూచతుర్మునిదారకౌ |  
వాల్మీకిర్భగవాన్ కర్తా సంప్రాప్తో యజ్ఞసంవిధం |  
యేనేదం చరితం తుభ్యమశేషం సంప్రదర్శితం || 7.94.25 ||

సన్నిబద్ధం హి శ్లోకానాం చతుర్వింశత్సహస్రకం |  
ఉపాఖ్యానశతం చైవ భార్గవేణ తపస్వినా || 7.94.26 ||

ఆదిప్రభృతి వై రాజన్ పంచసర్గశతాని చ |  
కాండాని షట్కృతానీహ సోత్తరాణి మహాత్మనా || 7.94.27 ||

కృతాని గురుణాస్మాకమృషిణా చరితం తవ |  
ప్రతిష్ఠా జీవితం యావత్ తావత్ సర్వస్య వర్తతే || 7.94.28 ||

యది బుద్ధిః కృతా రాజంచ్రవణాయ మహారథ |  
కర్మాంతరే క్షణీభూతస్తచ్చృణుష్వ సహనుజః || 7.94.29 ||

బాధమిత్యబ్రవీద్ రామస్తా చానుజ్ఞాప్య రాఘవం |  
ప్రహృష్టౌ జగ్ముతుః స్థానం యత్రాస్తే మునిపుంగవః || 7.94.30 ||

రామోఽపి మునిభిః సార్థం పార్థివైశ్చ మహాత్మభిః |  
శ్రుత్వా తద్ గీతిమాధుర్యం కర్మశాలాముపాగమత్ || 7.94.31 ||

శుశ్రావ తత్తాలలయోపపన్నం  
సర్గాన్వితం సుస్వరశబ్దయుక్తం |  
తంత్రీలయవ్యంజనయోగయుక్తం  
కుశీలవాభ్యాం పరిగీయమానం || 7.94.32 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే  
ఉత్తరకాండే చతుర్నవతితమః సర్గః ||